

Kinek kell irányítania, kinek kell vezetnie?

A vezetési alapfogalmak tisztázatlansága miatt a gyakorlati életben igen gyakran összetévesztik az irányítás és a vezetés fogalmát; emiatt sok zavar keletkezik a vállalati szervezet működésében. Sokan túllépek a hatáskörüket és olyanok is vezetni akarnak, akiknek feladata az irányítás. Így egyrészt párhuzamoságok keletkeznek, másrészt az irányítással foglalkozók elaprózzák a munkaidejüket. Az ilyen helyzet kedvező talaj a felelőtlenségnek és az anarchiának. A működés szabályozása különösen most időszerű, amikor az ipar átszervezése folytán létrejött nagyvállalatokban úgy kell a hatásköröket elhatárolni, hogy az irányítással foglalkozók ne avatkozzanak bele a vezetés részletkérdéseibe, hanem inkább a vállalat távlati fejlesztési ügyeivel foglalkozzanak.

Az irányítás és a vezetés fogalmát úgy lehetne magyarázni, hogy az egyik külső, míg a másik belső tevékenység. Az irányítás ugyanis kívülről határozza meg valamely vállalat, gazdasági szerv vagy egység tevékenységét, működésének területét és irányát, míg a vezetés a vállalatban vagy egy meghatározott szervezeten belül állapítja meg a feladatokat, a kitűzött célok műszakilag és gazdaságilag legeredményesebb megoldása érdekében. Az irányítás összehangolja, koordinálja a különböző szintű vezetői tevékenységeket, míg a vezetés a konkrét feladatok kiadását és megszervezését jelenti.

A fogalmak pontosabb meghatározása nem jelent mezev tartalmi elkülönülést. Így például az igazgató egységben vezet és irányít is. Vezetői a közvetlen beosztottjait (titkárság, személyzeti, munkaügyi vezető, főmérnök, főkönyvelő, stb.) vagyis közvetlen operatív utasítások, irányelvek alapján a közvetlen vezetők adják ki a további utasításokat saját munkatársaiknak. Egy vállalat munkájában, a vállalati szervezeti séma legelső fokán elhelyezkedők tipikus vezetői feladatokat látnak el (csoportvezetők, művezetők), de minél jobban eltávolodnak a szervezeti séma legelső fokától, annál több irányító tevékenység tartozik a vezető hatáskörébe.

Eredményesen vezetni természetesen csak akkor lehet, ha a vezetők elegendő hatáskörrel rendelkeznek és megkapják a kellő önállóságot a döntésekhez. Ha hiányzik az intézkedési jog és túlságosan megoszlik a felelősség, akkor a vezetés eredménytelen lesz.

A vállalati vezetés — tartalmát illetően — kettős feladatot lát el: irányítja és kiszolgálja a folyó termelést; fejleszt a vállalatot műszaki és gazdasági szempontból és eközben előkészíti az új termékek termelését. A funkciókat azért kell így csoportosítani és szétválasztani, mert ha a vállalat egész termelését a folyó termelés szükségleteinek rendeljük alá, akkor a napi »rohammunka« nem engedi meg a »jövő« építését, a korszerű termékek kifejlesztését.

Vitatott kérdés nálunk — egyébként külföldön is —, hogy a termelés napi problémáival ki foglalkozzék közvetlenül. Egyes helyeken az alapüzemeket az igazgatóhoz, mások a főmérnökhöz kapcsolták. Véleményünk szerint ezt a megoldást csupán kis vállalatoknál lehet elfogadni. Ha a termelőüzemekkel közvetlenül a főmérnök foglalkozik, akkor munkaidejének túlnyomó részét operatív irányítással tölti. Természetesen a műszaki fejlesztés, a munka termelékenységének emelése, a termelőmunka jobb megszervezése, a termékek önköltségének csökkentése ilyen körülmények között háttérbe szorul.

Az irányítás és a vezetés fogalmának tisztázásához tartozik annak felsorolása, hogy milyen funkciókat lát el a vezető. Ezek a következők: észlelés, tájékozódás, tervezés, szervezés, döntés, utasítás, összehangolás, ellenőrzés, áttekintés, minősítés.

A társadalmi munka megosztása szempontjából a vállalati vezetés ugyancsak kettős feladatot lát el: részt vesz a vállalati tevékenységnek az össztársadalmi tevékenységbe való beleilleszkedésben; meghatározza a vállalatban belüli munkamegosztás tartalmát és formáit.

E növekvő feladatoknak csak olyan vállalati vezető tehet eleget, aki a szocialista kollektíva vezetésének társadalmi tudatosságát és őszinte, emberi pártosságát össze tudja kapcsolni a gazdasági mérlegelés és vezetés korszerű tudományos módszereinek alkalmazásával.

Frank Tibor

Közérdekű kérdés

Mikor lesz kijózanító szoba Szegeden?

A társadalom régi óhaja volt a részegek kijózanító szobába szállításáról most hozott rendelet, amely már hatályba is lépett. Ilyen szobára Szegeden is szükség van, hogy a részegen botránnyt okozó, randalírozó személyek kétszer is megmondják: érdemes-e magatartásukkal megbotránkozni az embertársaikat.

Szegeden hol és mikor kezd meg működését a kijózanító szoba? — kérdeztük meg dr. Turóczy Júlíától, a városi tanács egészségügyi osztályának vezetőjétől.

— A végrehajtási utasítást — mondotta — még nem kaptuk meg, noha már a rendelet megjelenése előtt is szorgalmaztuk ennek a szobának a szükségességét. A megvalósítása azonban nem olyan egyszerű. Nemcsak egy szobára, hanem több részből álló helyiségre van szükség, hogy a célnak legmegfelelőbben kialakít-

hassuk. Egyrészt a nemek szerinti elkülönítés, ápolás miatt is. Másrészt a majd ott dolgozó egészségügyi személyek pihenésére is helyiséget kell biztosítani. A klinikák vagy a kórházak mellé ezt nem rendezhetjük be, mert a kijózanító szoba működése zavarná a betegek nyugalmát. És a mentőállomáson?

— Az ideális az lenne, de sajnos ott sincs hely. A mentőállomás egyébként is túlzsúfolt. Egyelőre nem áll rendelkezésünkre olyan épület, vagy nagyobb helyiség, ahol a kijózanító szobát berendezhetnénk. A megoldást közösen keressük a városi tanács igazgatási osztályával.

Varga János, a városi tanács igazgatási osztályának vezetője ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Egyelőre nem tudjuk, hogy a kijózanító szoba felállításával kapcsolatban mi az egészségügyi osztály igé-

NAGY SZEGEDI ÉPÍTKEZÉSEK

A befejezés előtt

másfél évvel

négy hónap

előny

A Felső Tisza-part látképének ad jellegzetes vonást, a Csongrád megyei Húsipari Vállalat központi üzemegységének a szegedi szalámigyárnak, új építészeti és gyártástechnológiailag korszerű, tízszintes hűtőtornya. Impozáns külsejével, szimpaticusan uralja a Felsőváros alacsony házeit, régi épületeit. Szép, szemet megrábotló, jól elrendezett épülettömb.

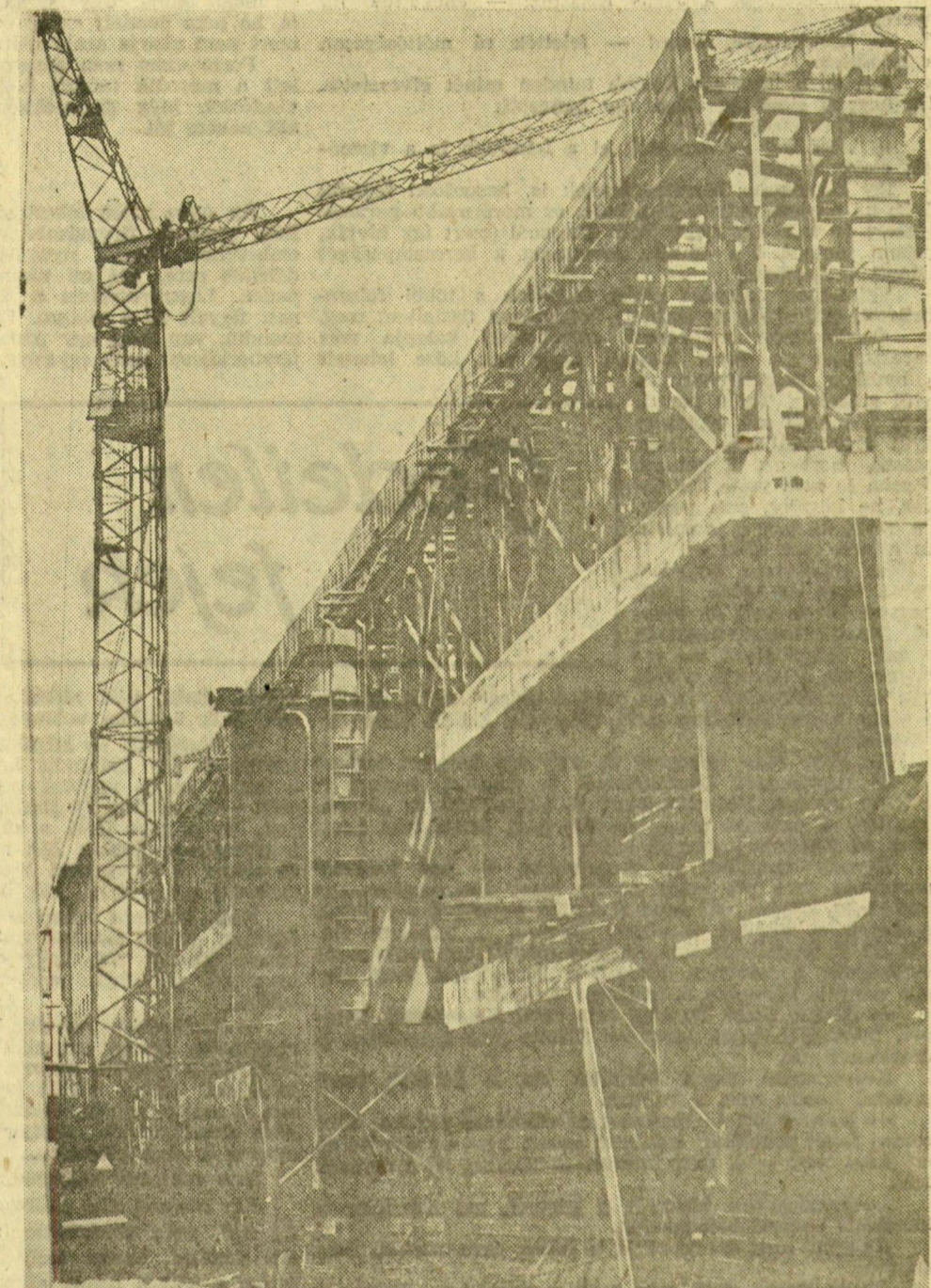
A szegedi szalámigyár a város négy kiemelt beruházásának egyike. A 66 millió forintos beruházás kivételével 1959-ben kezdődött el, s már közelebb a határidő, amikor — 1965. végére — készen kell, hogy álljon az egész rekonstrukció, építkezés. A valóságban azonban — az építkezés jelenlegi helyzete alátámasztja — az üzem vezetőinek azt az elképzelését, hogy a határidő előtt mintegy fél évvel sikerül majd befejezni az egész rekonstrukciót. Jelenleg, mintegy négyhónapos előnyvel büszkélkedhetnek. Ezt bizonyítja a beruházás összegének felhasználása. A 66 millió forintból eddig 54 millió 597 ezer forintot használtak fel, ami annyit jelent, hogy az idei első féléves beruházási tervüket több mint félmillió forinttal megelőzték már.

Ez a beruházás négy főbb területre oszlik meg.

A rekonstrukció első szakasza a szalámigyártás szarvasi kapacitásának modernizálása, korszerűsítése és bővítése volt. Ennek nagyobb része megoldódott a II. számú hűtőtorony megépítésével. Másik része, a Zsótér utcai emeletréépítés is nem sokára befejeződik.

A megnövekedő vállalat energiájának biztosítására fejlesztési kellett az energiahálózatot is. A beruházás ezen szakasza is befejeződött már. Elkészült a kazán- és kompresszorház és mind a kettő működik is már.

Fő falai már elkészültek az irodának és a szociális épületeknek is. Jelenleg itt, a Maros utcai szakaszon folyik a munka. Elég gyors ütemben haladnak az építők, az üzem

A Maros utca felőli építkezés

vezetői elégedettek munkájukkal.

A szalámigyár 66 millió forintos beruházása, az üzem

teljes kapacitású működése után 4,43 év alatt kerül majd ba állított részberuházások működtetésével.

K. L.

A problémák ellenére is jól halad a textilművek építkezése

A nyugati iparnegyed fontos központja a Pamutnyomóipari Vállalat szegedi textilművek gyáregységének építkezése. A textilművek bővítése, korszerűsítése, rekonstrukciója az ország egyik legnagyobb beruházása.

A termelő üzemrész 70 százaléka elkészült

A közel 500 millió forintos beruházás nemcsak egy új szövőüzem építését foglalja magába, hanem az előkészítő üzemrész mellett a fonoda rekonstrukcióját is. Így talán azt is mondhatjuk, hogy egy teljesen új gyár épül itt.

Az egész beruházás kisebb része — mintegy 180 millió forint — az építési keret. Ennek nagy részét már felhasználták. A 31. számú Építőipari Vállalat jól halad. A kijelölt határidőket pontosan betartja. A termelő üzemrész — új fonoda, szövő-előkészítő, szövő — felépítésének készültége foka 70 százalékos. Már tavaly elkészült a 2 ezer négyzetméter alapterületű bálaraktár.

A közelmúltban kezdtek el a másik két raktárépület — 8 ezer négyzetméter alapterület — megépítését. A Szeged Ovit állomás és a textilművek között épült 35 kilovoltos távvezeték elkészült. Jelenleg a fogadó- és elosztóállomások technikai beszerelésén dolgoznak. Előreláthatóan a jövő év első negyedére készülnek el vele.

Közel ezer gép működik

Az előkészítő üzemrész többsége már eredeti helyé-

re került. A láncosvélő gépparkja két gép kivételével végleges helyén van. A vetülékesvélőben a tizedik NSZK gyártmányú Schaffhorst teljes automatagépet szereltek. A felvetőben jelenleg öt, régi elavult gép működik, de már megérkezett két cseh-szlovák gyártmányú gép, melyek szerelését a napokban kezdték meg. Az üzem kúrüzumából, a nagy teljesítményű, teljesen műszerezett és automatizált irezögépből már kettő működik. A befűző üzemrész ma még ideiglenes helyén van. Végleges átköltöztetése az év végére várható.

A szövődében a jelenlegi tervek szerint összesen 1300 kínai automata szövőgép termel majd. Jelenleg végleges helyén áll 955, régi raktárhelyiségekben 153, és 120 pedig a kiskundorozsmal üzemrészben működik. Összesen 1155 gépet szereltek már fel lánchengerrel. A gépek többsége termel. Kisebb részén pedig próbatüzemeltetést tartanak.

Fontos rész a klímaberendezés

A beruházás végrehajtásának üteme tehát jól halad. A megrendelt gépek pontosan érkeznek, beszerelési munkálataik is megfelelőek. Azért akadt probléma éppen elég! Az állandó felfordulás nemcsak az üzem vezetőit, a beruházás irányítóit teszi próbára, hanem a munkatermek valamennyi dolgozóját is.

Az év végére készül majd el az V-ös klímabér, melynek építését még tavaly májusban kezdték meg. A teljesen zárt rendszerű, mesterséges megvilágítású, hő- és hangszigetelt munkatermek fontos része a klímaberendezés. A IV-es klímabér megépítéséhez a közelmúltban kezdtek hozzá. Ennek megépítésén, elkészülésén múlik 5 csévélőgép, 20 gyűrűfonó, 2 előfonó, 4 nyújtógép és 24 kartológép felszerelése.

A rekonstrukció megkezdése óta 1600-zal nőtt a vállalat létszáma. Ehhez a nagy létszámemelkedéshez képest azonban még nem készültek el a megfelelő szociális épületek. Az első öltözőépület csak az év végére készül el. A másik háromnak pedig még csak földszinti falai állnak. Eppen így, ez év végére készül el az 1800 adagos konyha és étterem bővítése is. Az említett problémák ellenére is a vállalat dolgozói, megértve az átmeneti helyzetet, vállalják azt.

A téli fűtésről már most, a meleg időkben gondoskodik a vállalat vezetősége. Mivel még nem készült el teljesen a 300 négyzetméter fűtőfelületű kazán, a téli fűtéshez a MÁV-tól béreltek két mozdonykazánt, mely a közeljövőben megérkezik az üzem területére.

S ha még nagy is a felfordulás, a külső szemlélő is láthatja már, hogyan alakul, formálódik, épül a hatalmas üzem.